

Cnemidocarpa devia

Fläckplugg

Ordning: *Stolidobranchiata*, **Familj:** *Styelidae* (sjöknoppar), **Släkte:** *Cnemidocarpa*, **Art:** *Cnemidocarpa devia* - fläckplugg Ärnäck-Christie-Linde, 1931 **Synonymer:**

Kännetecken

En tillplattad, gulvit art som lever på relativt djupa hårbottenar. Mantelns nederkant är flikig, sifonerna har fyrflikiga öppningar, och deras inbördes avstånd är ungefär lika stort som avståndet till kanten.

En tillplattad, gulvitaktig art som till skillnad från de flesta andra solitära sjöpungrar oftast har en tydligt flikig (loberad) nederkant. Diametern vid basen är ca 1-2 cm, men mätningen försvåras av att manteln löper ut som ett upp till ett par millimeter brett membran längs den flikiga kanten. Mantelns yta är slät, ibland med några få sandkorn eller lerpartiklar. Kring sifonerna är den dock svagt rynkig. Mun- och atrialsifonerna är lika stora och sitter ungefär lika långt ifrån varandra som från kanten.

Inre anatomi: Gälkorgen har omkring 30 muntentakler i två storleksklasser. Den har ett väl utvecklat och tre otydliga veck på vardera sidan. Rygglistens övre kant har oregelbundna, tandade utskott medan den nedre kanten är slät. Magen är långsträckt, och vid analöppningen är tarmen delad i två lobber. Det finns bara en gonad utmed vardera sidan av kroppsväggen (den hinna som omsluter de inre organen), medan släktets övriga arter har minst tre gonader. Varje gonad innehåller ett ovarium och ett antal testiklar.

Utbredning och status

Fläckplugg är bara känd från Kosterrännan i Bohuslän; ett exemplar är känt från Väderöarna och ett från Säckan, och däremellan är arten påträffad i rännan innanför Kosteröarna. Dessa fynd är de enda i hela världen.

Arten har ett karakteristiskt utseende men är platt och tunn, och kan således möjligen vara förbisedd. Då arten hittills endast är återfunnen nedom 80 meters djup, finns den dock sannolikt inte i Kattegatt

Ekologi

Fläckplugg har påträffats på hårda bottenar på 70-90 meters djup sittande på stenar eller (i ett fall) på skalet av en levande mussla av arten *Acesta excavata*.

Hot

Eftersom arten endast påträffats ett fåtal gånger, och vår kunskap om dess ekologi är synnerligen begränsad så går det i dagsläget inte att säga huruvida den är utsatt för något specifikt hot.

Åtgärder

En ökad kunskap om arten, dess ekologi och status i svenska vatten är önskvärd.

Övrigt

Namngivning: *Cnemidocarpa devia* Ärnäck-Christie-Linde, 1931. Arkiv för Zoologi 22a(12): 1 samt en plansch.

Etymologi: devius (lat.) = vid sidan av vägen, avvikande.

Uttal: [Knemidokárpa dévia]

Litteratur

Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Lansettfiskar-broskfiskar. Branchiostomatidae-Chondrichthyes. 2011. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Hansson, H. G. 1998. Sydkandinaviska marina flercelliga evertetrater utgåva 2. Länsstyrelsen Västra Götaland.

Författare

Thomas Stach & Hans G. Hansson 2011 (Kännetecken, Ekologi och Utbredning, bearbetad av Ragnar Hall, ArtDatabanken). Anna Karlsson (naturvårdsinformation).